

Előfizetési árak:

Három évre 10.— frt
Félévre 6.—
Negyedévre 2.50
Egy óra 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és

kiadóhivatal:

Főpiacz, a város-
házzal szemben.

Hirdetések:

Egy hasábos pető
sorokint 5 krjával
számítatnak.

Éljen a harc!

Debreczen, október 5.

(D.) Mikor Bánffy Dezső bá-
rót miniszterelnökké nevezték,
nagyon kaczagott az ellenzék,
pedig régen meg van írva egy
tanulságos közmondás: „Annak
van legjobb dolga, aki utoljára
nevet.” Nos hát a nevetést válasz-
tások előtt mi sem akarjuk meg-
kezdeni, de tanulságképen felho-
zunk annyit, hogy az egyszeri
embernek volt igaza, mondván:
„Nem ér az a sok beszéd semmit,
lássuk a medvét!”

Ime Apponyi Albert gróf, az
ő fényes születése és beszélő nagy
talentuma mellett is siralomtár-
gyát kezdi képezni az országban,
sőt a tudós asszonyok azt kezdik
rebesgetni, hogy a nemes gróf
valamelyik öcseért szenved, akit
ezzel a sok beszéddel kell kivál-
tania a purgatóriumából. Ha majd
egyszer a gróf elhallgat és a cse-
lekvés terére lép, azt fogja jelen-
teni, hogy az ő s ki lett váltva, ki
lett beszélve. De vajjon mikor?

Tény és való, hogy Bánffy
miniszterelnök a sok beszédnek
nagyon értékét vette. Mindössze
is azóta tanul beszélni, a mióta
miniszterelnök s bebizonyította

csakhamar, hogy az akarat, az ész
és a gyakorlat a beszélő képessé-
get is meghozza. Nincs hírlap-
olvasó ember az országban, a ki e
tekintetben kapacitálva ne érezné
magát és be ne ismerné, hogy
Bánffy a nagybeszélő talentumok-
nak sokat ártott.

És mintha célzatosan tette
volna ezt s mondhatni: elég bá-
torsággal. Egész miniszteriumát
oly egyénekből választotta, kiket
mint szónokokat, egyáltalában
nem ismertünk. Innen volt a nagy
gunyolódás ellenzéki oldalról. S
íme szónokká lett valamennyi.
Cziczeroskodni nem kell már. A
szónoki hatás efemer, csak a mi
az értelemre hat, már t. i. az érv,
az marad meg belőle. Szóval a
gunyolt Bánffy kabinet kinötte
magát nem csak, de annyira fe-
jére nőtt az ellenzéknek, hogy
1867 óta, amint a jelekből itél-
hetni, ily kedvező auspiciumok-
kal, választások előtt kormány
még nem állt.

Nagy ijedelmét és nagy gyen-
geségét az ellenzék saját maga
árulja el, mikor még az olyan
dolgokba is, hogy a vaskapu meg-
nyitása nem „Magyarország”,
hanem „Ausztia-Magyarország”
nevében történt, bele köt.

Mintha a politikai, avagy diplo-
máciai föllépéseknél 1867. óta,
akár Ausztia, akár Magyarország
szerepelt volna már egyedül,
pláne ott, ahol a közös diplomáciaja
előtt szankezionálni e szerepet.
Vagy mintha nem tudná a diplo-
mácia és nem tudná ország-világ,
hogy ez a csodálatos emberi
nagy mű, Magyarország műve s
mintha azért nem Magyarorszá-
nak adózna elismerésével adózna
a világ. Szóval az ellenzék, a
gyengébbekre ható ily kartbojt
kérdések szőnyegrehozatalával
mindig szeretett exczellálni s hogy
mire ment vele? Legjobb lesz,
ha ezen kérdésre adandó felelet
felett ő maga fog elmélkedni.

Mert hát ki csinálta ezt az
egész ellenzéki depravációt, ha
nem az ellenzék maga? A sza-
badelvü párt elmondhatja Petőfi-
vel: „Nem én téptem le homlo-
kodról, magad tépted a koszorút!”
Nem a szabadelvü párt ölte ki a
nemzet szívéből az ellenzék iránti
bizalmat, hanem kiölte az ellen-
zék maga, kiölte pedig leginkább
azzal, hogy kevésre becsülte a
nemzet szabadelvűségét, józan
eszét és józan felfogását. Addigi
sikerei után teljesen vezethetőnek

TÁRGZA.

Utazási emlék.

— Hamburg. —

Irta: Lovász János.

A németbirodalom császári székvá-
rosát, a hatalmas világvárost, Berlint im-
már bekóboroltam vonaton, villanyoson,
lóvasuttal és gyalogszerrel. Jöttem, láttam
és kifáradtam. Bebarangoltam a híres
Charlottenburg óriási parkjait, megnéztem
a császári Mausoleumot, melyben III.
Frigyes Vilmos, a mesés szépségű Luise
királyné, I. Vilmos császár és neje Augusta
császárné kihült tetemei felett carrarai
márványból faragott művészi szobrok hir-
detik a nagyok halhatatlanságát. Egy
csöndes, áhitatra hívó kis kriptá ez, el-
rejtve árnyékos, sűrű fák alatt, hogy a
látogató imája csöndben, zavartalanul szál-
jon föl az Égek urához.

Átrándultam Potsdamba, a német
királyok és császárok üdülő helyére, hol
egyik történelmi nevezetességű enléket a
másik váltja föl: A márvány-palota, a
bábelsbergi várkastély, a Sansucei park-
ban Nagy Frigyes óriási lovasszobra
mögött a nagy fontaine, a historikus szél-
malom, melynek egykori tulajdonosa vo-

nakodott átengedni az egyszerű malmot
Nagy Frigyesnek, a paradicsom-kert, to-
vábbá II. Vilmos császár nyári lakása a
neue palais, ebben a kagylókból és drága-
kövekből kirakott falu u. n. grottensaal
stb. stb. mind olyan nevezetességek, me-
lyek egyszeri látásra is mélyen emlénkbe
vésődnek.

Az utast azonban viszik vágyai to-
vább, mindig többet-többet látni, egyik
város után a másikat fölkeresni. Különben
is Berlinből Hamburgba át nem utazni
valóságos veszteség volna. Az egész tá-
volság csekély 287 km., az utazási költ-
ség oda és vissza 26 márka s rövid 3 1/2
óra alatt megérkezünk Németország egyik
legnagyobb fontosságú kikötő városába.

A gyorsvonat, melylyel a városba
berobogtam, megállott egy szegényes.
piszkos külsejű indóház előtt. Csöppet
sem nagyítom a dolgot, ha azt állítom,
hogy a mi pályaudvarunk a hamburgihoz
képest pazar berendezésű és fényes ki-
állítású palota. A hogy leszáll az ember
a vonatról, már a városban van. A vasúti
kocsi lépcsőjéről akár egyenesen át lépjen
egy ott várakozó droschkébe. Az ember
kételkedik benne, hogy vajjon jó helyre
érkezett-e; nem tévesztette-e el a vonat
az irányt?

Felültem a taxameteres kocsi-
ra, mert úgy Berlinben, mint Hamburgban
az idegen leghelyesebben teszi, ha taxa-
meteres kocsit vesz igénybe. Ez nem
egyéb, mint egy részvénytársaság válla-
lata. A kocsiiban el van helyezve egy
óraszerkezet, az u. n. taxameter, mely
megmutatja pontosan, hogy kocsi-
nkak perczenként 120 méternyi távolságot kell
megtenni, a másik mutató pedig szépsé-
gesen rávezet arra, hogy — boldog utas,
— ime ebben a perczben ennyi márkát
és ennyi pfeninget tartozol fizetni. Való-
ban kényelmes és igen praktikus óvszer
a fiakeresek zsarolása ellen.

Tehát a taxameteres kocsi — per-
czenként 120 métert hagyva hátra —
robogott velem be a városba, óriási füs-
tös, kormos, mogorva kinézésű palota
sorok között. Mosolyogtam és folyton
csak mosolyogtam e város láttára. Nem
is képzeltem, hogy egy kereskedelméről
világhíres város ennyire isolálni tudja
magát a modern építkezésektől s ilyen
érintetlenül képes megtartani utcáinak,
tereinek ósdi, a XV.—XVI. századból
eredő karakterjét. És egyik utca olyan
mint a [másik: régiség, csupa régiség].
Azt gondolhatná az ember, hogy modern-
századvégi korunkból hirtelen visszaesett

vélte a nemzetet, azt hitte, hogy amely dolognak az ellenzék áll élére, legyen az bár mi, annak diadalmaskodnia kell.

De nagyon csalódott az ellenzék. A magyar nemzet igaz szabadelvűségén, amely szabadelvűség a fajnak mindig véreben volt, van és lesz, önhitt számítása hajótörést szenvedett. Az egyházpolitikai kérdések szirtjén tört össze az ellenzék feudál-klerikális hajója. Nem Kossuth Lajos törte össze, hiszen még figyelmeztette a vészre, a melynek kiálló szirtjét jól látta ő; nem Wekerle törte össze aki egy régi nemzeti közóhaj teljesítésének áldozta magas állását; nem Bánffy törte össze, aki már lejtőn találta az ellenzékét, hanem össze törte az ellenzék saját magát. Az ellenzék öngyilkosságot követett el, midőn a szabadelvűség ösvényéről letért és az ultramontanizmus szolgálatába adta magát: a bigotteria, a fanatizmus, a vallási villongás töredékes fekete hadát vezetve az egységes szabadelvűségnek verőfénytől ragyogó, a haladás sugártengerén vígan lobogó zászló erdeje s óriási többsége ellen. Itt esuklott meg az ellenzék dereka, esorbult ki fegyvere, veszett el népszerűsége és veszett el a közönség bizalma, melylyel eddig az ellenzék küzdelmeit kísérte.

Igy áll most ki az ellenzék választási küzdelmek porondjára. Lobogójának nincs varázsa; szidalmainak, ráfogásainak, rágalmainak, melyekkel egykor a kerületeket hódította, nincs hatása;

támadásra használt fegyvereinek nincsen éle; ígérete iránt nincs bizalom; küzdelme iránt nincs lelkesedés. A közvélemény, melyet hízgeléseivel táplált, hűségével hitegetett, rajta kapta a hűtlenségen. A közvéleménynek, amely az ő viselt dolgait látta, ma már hiába esküdjözik.

És a választások ily körülmények közt indulnak meg s elmondhatni az ellenzéki kerületekről: Hol van az egykori zaj, hol van az egykori fény? Jelöltek csak lesznek, de hol a diadal vezetője és biztosítója: a lelkesedés?

A nagy torok, a nagy hang, a nagy szónoklat hiába kong; dörgő éljen nem hasogatja az eget; a lelkesedéstől kipirult arcok a reménység hajnalának biborát nem hirdetik!

De hát hol vagy Bánffy Dezső, állj elő s mind ezen károkért, hátrányokért, veszteségekért számolj be az ellenzéknek. Te csináltad ezt a Te aulikusággal; a te furfangoddal; a te kormány képtelenségeddel! A számadás órája ütött! Védeld magad!

A kardok kiröpülnek hüvelyekből; a kopják hegyei fölcillannak; a vérték fölragyognak, a sisakok forgóin sastollak, kócsak tollak lengenek. A szabadelvű párt előtt Bánffy viszi a lobogót! Éljen a harc!

— **Belföldi hírek.** (Jókai főrendiházi tag.)

Mint a M.-g írja, legközelebb még három új főrendet fog a király kinevezni. Ezek között lesz Jókai Mór is, aki ezuttal nem lép fel

képviselőnek. — (Szapáry Gyula grófról) mind sürűbben emlegetik politikai körökben, hogy nem vállal mandátumot, mert már legközelebb kinevezik a főrendiház elnökévé. — (A fiumei kormányzó lemondása.) Batthány Lajos gróf lemondott a fiumei kormányzóságról s azt el is fogadta Ő felsége. Ciotta János fiumei podeszta, a mint a kormányzó lemondásának hírére vette, ő is azonnal lemondott. Podeszta jelöltek: Dall Asta Szaniszló ügyvéd és Gelletich Miklós alpolgármester, akik mindketten lelkes magyar hazafiak, amiről nekünk debreczenieknek közvetlenül volt alkalmunk meggyőződni.

— **Külföldi hír.** (A csár Párisban.)

Miklós csár és neje tegnap léptek Franciaország földjére. Cherboungban Faure köztársasági elnök üdvözölte. Párisba, mely meszeszerűen van diszitve, a csár fogadtatására három millió idegen érkezett. — (Szerb-bolgár viszály.) Szerbia és Bulgária között közgazdasági viszály támadt. Szerbia ugyanis az utóbbi időben nagy mennyiségben szállított juhokat és a részben Magyarországból származó lovakat is Konstantinápolyba. Bulgária megirigyelte a szerbektől ezt a kis gazdasági előnyt s megtiltotta a szerb juhoknak Bulgáriába való behozatalt, illetőleg keresztülvitelét. A szerb kereskedelmi miniszter viszont utasította a bolgár határmenti egészségügyi közegeket, hogy minden Bulgáriában származó állati terményt utasítsanak vissza, illetőleg a behozatalt és átvitelt akadályozzák meg.

Választási mozgalmak.

Országszerte megindultak a választás előkészületei. Debreczen vidékéről a következő tudósításaink érkeztek:

A hajdu-szoboszlói választókerület választópolgárainak jelentékeny része még május 25-én jelölte képviselőül Polónyi Gézát, a kerület eddigi képviselőjét. A szabadelvű párt még nem állított jelöltet. Pártunk most kedvezőbb kilátásokkal vehetné fel a küzdelmet, mint a

a hansa-városok híres korszakába, a mikor a versengő kereskedelem absorbeált minden más törekvést, főképen pedig a luxus — építkezések iránti hajlamot és kedvet.

A taxameter 1 márka és 50 pfeninget mutatott mikor megállottunk a Viktoria szálloda előtt az alter Jungfernstieg-utcán.

Hamburg Németország legnagyobb forgalmi városa, a külvárosokkal együtt 750,000 lakossal bír. Az északi Elbe mellett fekszik s ezenkívül az Alster és Billi folyók is átmetszik.

Legérdekesebb és legszebb látványt nyújt Hamburgban a Bumen-Alster és az Aussen-Alster. Óriási vízterület ez a városnak csaknem a szívében, a hová az Elbe folyóból mesterségesen szorították be. Ezenkívül folette érdekes látványt nyújtanak az utcán végig vonuló esztornázások, melyek különösen a szabad kikötőkbe érkezett áruk tovább szállítására használatnak.

Többször étkeztem a Bavaria vendéglő nyitott ablakánál. Szemben velem 5-6 emeletes óriási ódon épületek nyultak a magasba s közöttünk a mélységben az utcát víz helyettesítette. Ilyen uteza számtalan van Hamburgban.

De gyerünk, nézzünk ki a kikötőre. Ez az, a mi érdeklődésünket legnagyobb mértékben leköti. És valóban az a látványosság, a mi szemünk elé tárul, megragad, bámulatba ejt bennünket. Az u. n. Hafnenben átlag 400 nagy tengeri hajó, ugyanannyi folyam-hajó és nagyszámú apróbb vitorlás bárka látható. Óriási árboc-oszlopok, hajókötelek labirintjei, szakadatlan élénk közlekedés a vizen, mindenféle élet, mozgás, munka és kereskedelem. A szabadkikötő 16 km. hosszú során végig lassan fordulnak ki az óriási elevátorok s rakják ki s be az érkezett és szállítandó árukat. Nincs nyugalom sehol. Az emberi kéz munkája óriási műveket készített mindenféle, gyárak, raktárak, áruházak, amerre csak a szem lát, melyekben ezer meg ezer munkás kéz keresi meg a mindennapi kenyeret.

Felszáltam egy hajóra s 6 krért teljes óra hosszágig vitt e hajóerdők között. Egy matróz fia szolgálatkészen magyarázta meg az érintett hajókat s a parton elmaradt épületeket. Afrika, Ausztrália, India, Ázsia stb. kikötőit sorban hagytuk el.

Mosolyogva mutatott rá egy ostoba nagy hajóra:

— Ez viszi ki az Amerikába vitorlázó defraudánsokat. Azután kezdi mesélni, hogy mily fonséges egy nagy hajón utazni. Az az igazi boldogság, a nagy, a végtelen tengeren lenni, napokon, heteken át mindenütt csak víz és az ég. Látni az új világot s aztán indulni újra vissza, neki a nagy utnak. És így élni át egy hosszú emberi életet.

Olyan ragyogó szemekkel, oly lelkesen beszél, hogy az ember szinte kedvet kap beállani matrónak s ott élni a vízhaton, a rengeteg, a mérhetetlen, a szeszélyes tengeren. De eszembe jutnak a viharok borzalmai s átfutnak hideg tagjaimon. Csak biztosabban érzem én magam a száraz földön.

Kocsizuk körül az Alster-tavat. A hogy elhagyjuk az alter Jungfernstieg-utcát jó darabig a város palota sorai alatt visz el utunk. De rövid negyed óra elteltével gyönyörű nyári lakások tűnnek szemünk elé. És a külső Alster északi részét mintegy félkörben elhelyezett diadém, úgy övezi körül ez a szebbnél-szebb vilákból álló parkított rész. Az Alstert megkerülve gyerünk be a világhírű hamburgi állatkertbe a hol különleges tengeri szörnyek, egyéb állatok gazdag gyűjteménye van. Innen villanyosan át a mindig vidám

multkor. Polónyitól saját hiveinek jó része is elpártolt. A multkor 925 szavazatot kapott. Most alig számíthat 600-ra.

A poroszlói választókerület szabad elvűpártja vasárnap tartotta jelölő értekezletét Tiszafüreden. Több mint ezer választó gyűlt össze, köztük igen sokan, kik eddig az ellenzék vezetőférfiai voltak. Az értekezleten id. Székely Péter nagybirtokos elnökölt, ki az értekezletet lendületes beszéddel megnyitván, Kékessy Dezső földbirtokos ajánlotta a város szülöttjét, dr. Lipcsey Adám hírlapírót akitnek jelöltsége e kerületben egyedül biztosíthatja a szabadelvű párt győzelmét. Dr. Soltész Henrik ügyvéd beszéde után az értekezlet dr. Lipcsey Adámot nagy lelkesedéssel egyhangulag kikiáltotta a kerület képviselő jelöltjének. Lipcsey ezután elmondta programbeszédjét, melyet nagy tetszéssel fogadtak.

Nyíregyházán a szabadelvűpárt jelöltje dr. Ferlicska Kálmán városi tiszti ügyész, a függetlenségi és 48-as párté Beniczky Alajos.

A nagy-kállói kerületben Kállay Ferenc függetlenségi és 48-as ellen az ugyancsak függetlenségi Mezőssy Béla próbál szerencsét.

A nyírbogdányi kerületben Kállay Lipót ellen a szabadelvű párti gróf Vay Adám lépett fel.

A kisvárdai kerületben Farkas Balázs függetlenségi és 48-as ellen Liptay Béla lépett fel nemzeti párti programmal.

A nyírbátori kerületben Geneszy Alberttel szemben a szabadelvűpárti Bogáthy Józsefet léptette fel.

A tiszalöki kerületben a függetlenségi és 48-as párti Onody Géának a nemzeti párti Korniss Ferenc lesz az ellenjelöltje.

Biharmegyében a szabadelvűpárt minden kerületben állít jelöltet.

Lapunk levelezőit, vidéki barátait fölkérjük, hogy a választási mozgalmakról gyorsan tudósítani sziveskedjenek.

St. Pauli városrészbe, a mulatók a szórakozók negyedébe, a hol minden ház vendéglő, concert terem, cirkus, paprikajanesi stb. stb. Nézzünk át Altonába, ebbe a kb. 146,000 lakossal bíró, Hamburggal csaknem összeolvadt városba, mely már Schleswig Holstein hercegséghez tartozik s így Hamburgtól teljesen, különálló kormányzattal.

Sajnálom, hogy nem volt alkalmam kirándulni Hamburgból Cuxhavenbe, ebbe a valóságos tengeri kikötő városba a honnan már beláthatlan messziségre terjed a hatalmas északi tenger. De ez az ut 2 napot vett volna igénybe, mert a Hamburgból reggel induló hajó csak másnap tér vissza Cuxhavenből, a mennyiben innen még Helgoland is közlekedik. Ennyi időt azonban legjobb akaratom mellett sem szentelhettem a cuxhavenni kirándulásra.

Betértem hát egy szivarkereskedésbe s zsebeimet megtömtem importált havanna szivarokkal, megvacsoráztam a Baváziában s a culmbachi sörtől a jó kedvre hangolva tértem haza. Aztán egy éjszakai pihenés után szívélyes bucsut mondtam a felette érdekes Hammóniának, hová Isten tudja mikor lesz alkalmam újra elmenni?

A trónbeszéd.

— Az országgyűlés berekesztése. —

Lapunk tegnapi számának távirati rovatában immár megemlékeztünk röviden a trónbeszédéről, melyet Ő Felsőge a magyar országgyűlést berekeszté, most pedig a legszébb részeket emeljük ki a sok közül a királyi szavakból, melyek nagy elismeréssel szólnak Magyarországnak dicsőséges haladásával és a szomszédainkkal való barátságos viszonyról, a mely biztosítja hazánknak a béke áldásait:

Tisztelt Urak, Főrendek és Képviselők
Kedvelt Hiveink!

A magyar nemzet történetében nevezetes időpontot jelző országgyűlés ér véget, melynek tartama alatt kedvelt Magyarországnak állami fennállásának ezredik évi fordulóját ünnepelte.

Még élénk emlékezetünkben vannak s mindig feledhetlenek lesznek Előttünk a jelen évben lefolyt lélekemelő ünnepélyek.

Midőn újból hálát adunk az isteni gondviselésnek, mely megérnünk engedte, hogy kedvelt Magyarországnak ezer évi fennállásának ünnepét a béke áldásait élvezve megülhettük, fogadják Önök még egyszer az Irányunkban tanúsított hű ragaszkodásukért és szeretetükért forró köszönetünket.

A honalapítás emlékére Önök számos közhasznú és közművelődési alkotást létesítettek s emékműveket állítottak; különösen meg kell azonban emlékeznünk egy nagy horderejű nemzetközi jelentőségű békeműről, mely bevezetésének időpontjánál fogva szintén kapcsolatban áll a honalapítás ünnepelésével.

Csak néhány napja, hogy visszatértünk az aldunai vaskapu-csatorna megnyitásának ünnepélyéről, mely szabályozási munkát a berlini szerződésben monarchiánknak adott megbízatás alapján Magyarország teljesítette. A román király és a szerb király Ő felségeik, valamint a berlini szerződést aláírt hatalmak képviselői, ugy szintén a birodalmi tanácsban képviselt királyságaink és országaink kormánya és törvényhozó testületeinek küldöttjei tanúi voltak azon fényes sikernek, melyet e szabályozási mű létesítésénél az elme és tetterő a természet által állított hájózási akadályok legyőzésében aratott s melymindenhi hirdetője lesz magyar szakférfiak dicsőségének.

Ez alkalmat örömmel felhasználtuk arra, hogy Ő Felsőge a román királyt, saját fővárosában meglátogassuk s ezzel is megerősítsük a köztünk már régóta fennállott szívélyes baráti jó viszonyt.

Hálás érzelmekkel emlékeznünk meg azon szívélyes és fényes fogadtatásról, melyben ez utunkon Romániában ugy Ő felsége a román király s Felsőge családja, mint Románia összes lakossága által részécsítettünk.

Á talában örömmel tudathatjuk Önökkel, hogy valamennyi hatalmassággal a legjobb barátságos viszonyban állunk, a mi azon biztos reményre jogosít, hogy a béke ezen-tul sem fog megzavartatni.

A trónbeszéd végül az országgyűlés feloszlatásának indokával foglalkozik. A beszédnek ez a befejező része így hangzik:

Tisztelt Urak! Főrendek és Képviselők!

Egy nagyfontosságú feladat várt volna még Önökre: tárgyalni azon egyezményeket, melyek az Uralkodásunk alatt álló többi ki-

rályságok s országokkal fennálló vám- és kereskedelmi szövetség meghosszabbítása s egyéb gazdasági kérdések rendezése végett létesítendő s megállapítandó királyságok és országok törvényhozásával egyetértőleg további 10 évre azt az arányt, a melyben a magyar korona országai az 1867. XII. t. cikkben közöseknek elismert állami ügyek terhehez hozzájárulnak. Azonban figyelembe vettük, hogy a jelen országgyűlés megbízatásának lejártáig nem rendelkezik már annyi idővel, a mennyi szükséges volna ily nagy horderejű előterjesztéseknek kellő nyugalommal és higgadt megfontolással való tárgyalására, kivált a midőn előbb még a jövő évi állami költségvetés megállapításáról a gondoskodnia kellene.

Ezért kormányunknak az 1848. IV. és az 1867. X-ik törvénycikkekre alapított előterjesztésére, az 1892. évi február hó 18-ára összehívott országgyűlés korábbi felosztatását határoztuk el, hogy a mielőbb összehívandó új országgyűlésnek az említett nagyfontosságú ügyek rendezésére mentül hosszabb idő álljon rendelkezésére.

Hazafias működésükért és buzgó fáradozásukért köszönetünket kifejezve, fogadják és vigyék küldöiknek őszinte királyi üdvözlőnk.

Ezzel a jelen országgyűlést berekesztettnek nyilvánítjuk.

Felosztatva.

Debreczen, október 6.

A második, öt esztendőre egybehívott magyar országgyűlést ünnepélyesen feloszlatta tegnap Szent István koronájának viselője legmagasabb trónbeszédével. A szavak, melyek ez alkalommal a budai várak tróntermében elhangzottak a király ajkáról, messze elhallatszanak ez ország minden tájkán keresztül és büszkeségét képezik a nemzetnek, mely a legjobb egyetértésben van a koronával, mint eddig csak ritkán. És büszkék s megelégedettek lehetünk abban a felemelő tudatban, hogy a korona akarata, szándéka, törekvése egy a nemzet akaratával és óhajaival és hogy mind a ketten egy-ugyanazon uton haladnak, mely ut a magyar nemzet boldogításához, istápolásához vezet. Az éljen-ek, melyek százak ajkairól tegnap, a forrón szeretett király felé dörögtek, az nemzet szívéből fakadtak, mely egy a király és a haza iránt érzett szeretetben és hűségben.

És valóban ez a nemzet és imént feloszlott alkotmányos képviselő tisztelegesen rászolgált a dicséret és elismerés teljes mértékére a szabadságért és felvilágosodottságért vívott becsületes küzdelemben. A feloszlott országgyűlés egyike a legnevezetesebbeknek a magyar történelemben és csak kevés országgyűlés mutathat fel oly eredményeket, melyek mérkőzhetnek ennek az országgyűlésnek a vívmányaival, mert a korszakalkotó reformok országgyűlése volt az állami élet egész terén. Az egyházpolitikai törvények egy csapással a szabadelvűség előharcosává tették a nemzetet Európában. Ezek a törvények, melyek az állam számára igénylik, ami az államé és az egyháznak meg kell hagyni, ami Istené, e törvények a nemzet mélyen érzett szükségével ve-

tettek számot és a nemzet legnagyobb felekezeti türelmessége mellett egy hatalmas nyomás alól szabadították fel a nemzetet, mely alatt évszázadokon át szenvedett felekezeti villongásokban és viszálykodásban. A magyar papság és főleg a magyar magas klérus mindig hazafias érzelmű volt. Korábban nem egy bátor harcost állított a hadak élére, számtalan csatában vérét ontotta a nemzet szabadságáért és minden időben felszárította a boldogtalanok könnyeit. Ennek a hazafias klérusnak az ország belső békéje most is szent, melyet bizonynyal minden rendelkezésre álló eszközzel meg fog tudni védelmezni. A magyar magas klérus soha sem volt kozmopolita; testükből való test az és vér a mi vérünkéből. A magas klérus szeretete a nemzet iránt nem csökkent és a nemzet bizalma a magas klérus iránt zavartalan. Pillanatnyi elkodvetlenedés után becsületes, őszinte béke kötöttetett köztük közt.

A feloszlott országgyűlés rendezte az ország gazdasági viszonyait, emelve hitelünket és rendezte a valutát. Korszakos fontosságú országos művet közelített a befejezéshez és egy évszázados papirogazdálkodás után végre be lesz hozva a nemzet büszkeségére és nemes megelégedésére az aranyérték.

Az országgyűlés tartósan biztosította nemzetközi összeköttetéseinket és mezőgazdaságunknak e téren oly előnyöket szerzett, minőkről előbb álmodni sem mertünk. Magyarországot a politika és közgazdaság terén egy fontos európai tényező fokára emelte, melynek szava meghallgatást és jelentőséget talált Európa minden nemzeténél.

Nem sorolhatunk fel minden, bár a legnagyobb fontossággal bíró mozzanatot, egyet azonban még ki kell emelnünk. Ez az ezredéves ünnep. A magyar államiság ezeréves fennállása alkalmából rendezett ünnepélyek bebizonyították, hogy először a magyar állam, önállósága és függetlensége bevezetett, megmásíthatlan tényré lett és hogy másodsor a király, a ki ennek az országnak immár kilencszázados koronáját viseli, felkent fején, buban és örömben, reményben és aggodásban, törekvésben és ezélokban egyezel a nemzettel. A köteleket, mely királyt és nemzetet elválaszthatlanul összeköt, a most feloszlott országgyűlés szilárdá, tartalmassá, megváltozhatatlanná tette és ezért büszke lehet a nemzet a legalkotmányosabb királyra és a kegy és dicséret szavaira, melyek az újabb magyar történelem legjelentősebb országgyűlését berekesztették.

A feloszlás alkalmából jelenthetjük a legjobb forrásból, hogy a választások október 28-án kezdődnek és az új országgyűlést november közepe körüli időre hívják össze.

Debreczen a mult hónapban.

— A közigazgatási bizottság ülése. —

Debreczen, okt. 6.

Debreczen város közigazgatási bizottsága tegnap tartotta rendes havi ülését Degenfeld József gróf főispán elnökle alatt. Az ülésnek igen fontos eredménye

volt az a határozott lépés, a melyet a polgári fiiskola sürgős felállítása érdekében tett Eötvös K. Lajos kir. felügyelő kezdeményezésére.

A szakelőadók jelentéseit a következőkben ismertetjük:

A polgármesteri jelentés

szerint a rendőrség lopásért 8, gyilkosságért 1, rendőri kihágásért 95 egyént tartóztatott be. A tolonczok száma 74 volt. Iparigazolváuyt 27 egyén kapott. A katonaság létszáma 1573 ember volt 380 lóval.

A pénzügyi közigazgatás köréből

felemlitjük, hogy 35608 frt egyenes adó folyt le, valamivel több mint tavaly ilyenkor. Az adóhítralék 248201 frt. Bélyegjüvedék 16391, jogilleték 8298, dohányjüvedék 60744 (13230 frttal több, mint a mult évi szeptemberben), határvám 4772, fogyasztási és italadó 37283 frt folyt be.

A közegészségügy

Szeptember hóban kedvező volt, a mennyiben megbetegedések és halálozások kevészámmal fordultak elő. Heveny fertőző betegségek közül szőrványosan jelentek: Kanyaró, vörheny 5, roncóló toroklob és torokgyík 3, hagymáz 4, vérhas 1 halálesettel. Született 152 ev. ref. 28 róm. kath. 5 gör. kath. 1 gör. kel. 1 ág. ev. 15 izr. összesen 202 gyermek (107 fiu, 95 lány.) Ezer lakosra esik évi átlagban 40.44%. Törvénytelen volt 24. Halva született 10.

Meghalt 99 ev. ref. 27 róm. kath. 4 gör. kath. 2 ág. ev. 7 izr. Összesen 139 egyén (76 fi. 63 nőnemű.) Évi átlag 27.60%. Születések száma tehát 63 esetel mulja felül a halálozásokat. Házasságra lépett 18 pár ev. ref. 4 pár róm. kath. 2 pár izr. és 6 pár vegyes, együtt 30 pár. A közkórházban hónap elején 177 hónap végén 152 beteg volt.

A közoktatásügyi állapot.

A tanfelügyelő jelentése szerint a szeptemberi beirások ismét elégteleneknek bizonyították meglévő tanintézeteket: mindenütt túlszűfoltóság észlelhető. A csapó-kerti két új tanterem megnyitása mitsem változtatott e sajnos helyzetben. Már a megnyitás előtt az új iskolának csupán egyik osztályába 120 összeirt és még a tanköteles kimutatásból hiányzó 28 növendék jelentkezett. Sürgős intézkedésre utal ez egy fiu és leány osztály számára új tantermeknek a csapó-kerti iskola két végéhez toldása és 2 tanítói állásnak szervezete és betöltése iránt. Epen így sürgős volna a homokkerti községi iskolának 2 tanteremmel és 2 tanítói (tanítónői) állással szervezése, annál inkább, mert a vasuti és egyéb gyári munkások tömegesen húzódnak e külváros részbe.

Abból pedig, hogy az általános műveltséget nyújtó középiskolák alsó osztályai kétszeres-háromszoros párhuzamosítás dacára sem képesek befogadni a tömegesen visszautasított növendékeket, a községi polgári iskolának törvénykötelezte felállítása bizonyul halaszthatatlannak. Annyi val inkább, minthogy az ipari felsőbb szakiskola állami létesítése iránt mozgalom indult meg s a városi tanács által kiküldött szakbizottság el is végezte előkészítő munkáját, annak alapján remélhető egy állami szakiskola felállítása a Kovács-kaszárnya és Barcsay-ház telkén. Ha a debreczen és tíz vármegyére kiterjedő nagy vidék ipari érdekeinek megfelelőleg itt állami közipariskola fog szervezteni, ennek legtermészetesebb előkészítő iskoláját, a polgári fiu iskolát nem nélkülözheti városunk.

Az állandó menedékház vezetői és családi gyermek felügyelői tanfolyamoknak november 1-re megnyitása biztosítva van. E tanfolyamnak magasb előképzéssel bírók által is látogatása nyilvánvalóvá

teszi Debreczenben óvónőképezde felállításának indokolt és szükséges voltát. Annál inkább, mert a ref. felsőbb leányiskola mellett az idén a r. kath. felső leányiskola is megnyult. Ez új tan- és nevelő intézet 3 osztályt állított eddig elő 20 növendéket befogadó internatussal, 4-dik osztályul pedig ez évben átmenetileg fentartja az eddigi felső népiskola 2-dik osztályát. A nyilvánossági jog engedélyezése iránt megtették a lépések. A ref. felsőbb leányiskolával kapcsolatos nő kereskedelmi tanfolyam is megnyult. A női ipariskola új czélszerű helyiséget nyert. A nőgyesület a Stefánia árvaházban női háziipar ingyenes tanfolyam szervezését vette munkába.

A kézügyesítő tanfolyam a mintázás gyakorlatát is meghonosította.

A polgári fiiskola felállítása.

Eötvös K. Lajos kir. tanfelügyelő fentebbi jelentésének meghallgatása után az ő előterjesztésére elhatározta, hogy a kifejtett indokok alapján a polgári fiu iskolának törvényszerű felállítása iránt a város kzzónségét megkeresi. Ehez képest a városi tanácsot és a községi iskolaszéket sürgősen felhívja megfelelő lépések megtételére, hogy Debreczen és messze vidékének nagy polgári osztályai gyermekeinek gyakorlati nevelő-oktatása polgári fiiskolában biztosítottassék s bevezetett egészét képező gyakorlati oktatás nyújtassék a szakiskolákba: tanító képezdebe, gazdasági intézetbe, kereskedelmi adadémiába, ipari szakiskolába, katonai szakintézetbe, postai, vasuti és egyéb közhivatali kezelő szakokra készülő ifjaknak.

A polgári fiiskola létesítésére tett előintézkedések felügyelése, irányzása és támogatása czéljából mind a városi tanácsotól mind a községi iskolaszéktől három havonként jelentés vár, a bizottság.

Táviratok.

— A Debreczeni Ellenőr saját tudósítójától. —

A fiumei kormányzó felmentése.

Budapest, október 6. A hivatalos lap mai száma közli, hogy *Batthyány* Lajos gróf fiumei kormányzót hivatalos állásától a felsége elismerésének kifejezése mellett felmentette.

Az „Alkotmány“ hire.

Budapest, október 6. Az „Alkotmány“ czimű néppárti organum azon hire, — mintha *Révész* váci néppárti jelölt ellen merénylet történt volna, — nem áll. A dologban csak annyi az igaz, hogy *Epstein* nevű diákot a parasztlak megakartak verni, a ki erre ijesztésből a levegőbe lőtt, a miért tényleg megverték.

Felrendjelezett diplomaták.

Budapest, október 6. Ferdinánd bolgár fejedelem a bulgáriai orosz-francia diplomatákat párisi ünnepélyük alkalmából felrendjelezte, nyilván kárpótlásul azért, a miért a Vaskapuhoz meghívott nem kaptak.

Faure elnök beszéde.

Budapest, október 6. Faure elnök a cherbourgi ebéden mondott beszédében a czár feleletében semmi orosz-francia szövetséget jelző dolgot sem mondott.

NAPI HIREK.

Kérelem.

Felkérjük azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése szeptember hó végével lejárt, hogy a megfelelő összeget beküldeni szí-

veskedjenek, nehogy a lap szétküldése megzavartassék, mert ezentul csak azoknak küldjük lapunkat, kik egy bizonyos tetszés szerinti időre előre fizettek.

Hátralékos előfizetőinket is kérjük, hogy eddigi hátralékaikat mielőbb rendezni sziveskedjenek, minthogy ellenesetben a lap további küldését f. évi október hó elején beszüntetjük.

Egy napilap előállítására és fentartására olyan óriási költséggel jár, hogy ezen költségek fedezése ezéjjelől csakis rendes előfizetőinkkel számolhatunk.

A kiadóhivatal.

— **József Agost főherczeg Debreczenben.** A legmagyarabb főherczegnek hasonló szellemű fia, József Agost főherczeg volt ma rövid ideig Debreczen sz. kir. város vendége. A főherczeg M.-Szigetről, a hol valasztaton volt jött ma délben a rendes személyvonathoz csatolt külön kocsijában s itt a pályaudvaron nem szállva ki, a kocsiiban költötte el távirati uton megrendelt ebédjét. Ebéd után a vonat tovább indult s a hirtelen összeverődött nagy közönség a főherczeget lelkesen megéljenezte.

— **Október 6.** A magyar nemzet hálas kegyelettel emlékezik meg azon férfiakról, kik 47 évvel ezelőtt a szabadság védelmében az aradi várban elhaltak. Lélekben elmegy az eltemetett hősköz honszerelmet tanulni. Egy nemzet zokogása tör fel emlékezetünkön és milliók szemeiben ragyog még most negyvenhét év múlva is fel a gyászkyön azoknak sírjánál, kik egy nemzetet lelkesítettek a szabadság kivívására. Tűz oszlopok voltak ők, világító fátylói egy világnak, kiket nem feledhet a magyar sziv sohasem.

Valóban igaz, hogy csak a Gondviselés nagy kegyelme szokta ily jellemekkel és nagyságokkal megajándékozni a szenvedő nemzeteket. Évszázadok sóhajából és évszázadok könnyeiből teremhet csak meg az a szabadságvágy, mely oly ragyogó példákat nevel, mint a tizenhárom.

Nagyok voltak a dicsőségben, még nagyobbak a halálban,

Osztoztak a vak Homérosz, a dicsőségéről letaszított Belizár sorsában. Ereztek e nagy elmék és nagy szívek összes szenvedéseit, meghaltak dicsőséges harcok után a hazáért. A vértanúk emlékeztére ma délelőtt a helybeli róm. kath. templomban gyász istentiszteletet tartottak. A főoltár előtt felállított ravatalt az egyenruhás 48-as honvédek vették körül, míg a padosorokat a nagy közönség töltötte meg, a melynek sorában a város képviselőiben Vecsey Imre és Körner Adolf tanácsnokokat láttak. Ott voltak azonkívül a róm. katolikus algimnázium növendékei a fiú- és leányiskolák tanulói és a Svetits-intézetbeliek is valamennyien jelen voltak tanáraik s tanítóik vezetése alatt. A gyász misét dr. Wolaffka Nándor püspök végezte, míg kóruson a városi dalegylet énekelt s a gyásznappélyt a „Hymnus” eléneklése zárta be.

— **Szavazás a főgondnokságra.** A nagy váradi ev. ref. egyház presbiteriuma vasárnap tartott közgyűlésében hat szavazatát egyhangulag Dégenfeld grófra adta.

— **Eljegyzés.** Nagy Kálmán a szabolcsmegyei takarékpénztár főkönyvelője folyó hó 4-én jegyezte el Rab Idát, Rab László nyugalmazott városi tanácsosnak leányát.

— **Tanügyi bizottsági ülés.** A tiszántúli ev. református egyházkerület tanügyi bizottságát Kiss Aron püspök f. hó 15-ére ülésre hívta össze, hogy a jövő hó elején megtartandó őszi egyházkerületi közgyűlés tanügyi tárgyait előkészítsék. Az ülésen jelen lesz Tisza Kálmán is.

— **Halálozás.** Mint mély részvétellel értesülünk, Lőfkovics József helybeli tekintélyes ékszerész az éjjel 76 éves korában végelegyengülésben meghalt. Temetése f. hó 7-én, holnap délután három óraker lesz a Miklós-utcai halottasháztól.

— **Sárospatak ünnepe.** Hármasszünnepet ülték vasárnap Sárospatakon, megünnepelték Kun Bertalan püspökségének 20-ik évfordulóját, fölavatták a nagy költséggel restaurált ev. ref. templomot és leleplezték a főiskola kertjében föllállított Tompa-szobrot. Szombaton délután érkezett meg Patakra Kun Bertalan ev. ref. püspök és Vay Béla báró, a tiszáninneni ev. ref. egyház kerület főgondnoka, kiket a vasuti állomáson Barthos József főszolgabíró, Keresztury József alsó-zempléni esperes és a város előjárósága fogadtak. Este fátylós menet volt a jubiláló püspök tiszteletére s ez alkalommal Maczner Béla, az alsó-zempléni ev. ref. egyházkerület gondnoka üdvözölte szép beszéddel. Vasárnap délben Zemplén vármegye küldöttsége tiszteleggett Kun püspöknek, kinek tiszteletére a főiskolai tornaacsarnokban 200 terítékű bankett volt. Délelőtt istentisztelet volt, melyen Bálint Dezső mondott beszédet, mely után fölszentelték Fejes István, Keresztury József és id. Kaposzy György espereseket s 25 fiatal lelkészt avattak föl. Délután volt a főiskolai irodalmi önképzőkör kezdeményezésére a Tompa Mihálynak emelt szoborleleplezési ünnepe, melyen a tudományos akadémia, a Kisfaludy- és Petőfi-társaság is képviseltették magukat. A megnyitó beszédet Finkey Ferencz dr., az alkalmi beszédet Tudós István dr. mondotta. Ezután ének és szavaltat volt. Este bált rendeztek.

— **Az adópénztári hivatal** s vele kapcsolatosan az adókiadó hivatali helyiségek tisztogatás végett 896. október 7-én és 8-án zárva lesznek.

— **Debreczen a gyümölcs és termény kiállításán.** A budapesti gyümölcs és termény kiállításra a vidék is küldött fel különböző gyümölcs fajokat és konyhaterményeket. Debreczenből Paczell János műkertészet gyönyörű gyümölcsökkel és kerti veteményekkel gazdagította a kiállítást. Volt alkalmunk a felküldött szép példányokat megtekinteni és bátran mondhatjuk, hogy azok dicsőségére valónak a termelőnek és Debreczen műkertészetének. Különösen kiváló az óriási nagyságn, kitűnő zamatu, kis magu, nemes fajú őszi barackok, melyek ritkítják párjukat. Nemesak itt tüntek fel, hanem Budapesten is elannyira, hogy Paczell János sürgönyt kapott, hogy remek őszi barackjaiból küldje el a még meglevő készletet. Nem kisebb elismerést érdemelnek konyhaterményei. Káposztái 5-7 kilósak, hibátlanok és méltán kelti fel azok érdeklődését, kik ily óriás példányokat még nem láttak. Örvendünk, hogy Debreczen a műkertészet terén ilyen hatalmasan előhaladt, mely előhaladásban Paczell János műkertész szakavatottságának és rátermettségének nagy része van.

— **A vásárból.** Nem mulhatik el debreczeni országos vásár, hogy a nagy sokaságban valami tolvajlás elő ne forduljon s dacára annak, hogy ez alkalommal egyetlen egy zsebmetszés sem történt, apróbb lopások mégis voltak. Így nagyon tragikomikus a Hencz Juon esete, a ki két ökröt hozott a baromvásárba, az este az ökrök kötelét a kezébe véve, lefeküdt aludni. Reggelre valaki

az ökröket elvitte s csak az elvágott kötél végét szorongatta a markában a szegény oláh. Pintye Nosznak már egyszerűbb az esete. Kiment a vásárba s ott ellopott egy kendőt. Elfogták s most a rendőrségi börtönben várja méltó büntetését. Farkas Gábor az esthomályban belopódzott egy sátorba s épen jóvában fészegette a leszegezett ládat, mikor Kerekes Ignác sátorőr észrevette tettet s átadta őt a rendőri őrzésnek.

— **Sugár Malvin Oroszországban.** Bizonyára sokan emlékeznek még Debreczenben arra a szép leányra, a ki primadonna nővérevel lakott itt. Sugár Malvinról szól a dolog, a kinek nagyváradi házasságáról annak idején írtak a lapok. Mikor Sugár Malvin férje csödbe jutott. — Ő maga hazament szüleihez. Minthogy a primadonna-nővér most nem vállalt szerződést szintén szüleinél tartózkodott s a két fiatal hölgy folyton egymás társaságában volt s így ismerkedett meg a fiatalabbik nővér, Malvin, V. L. budapesti színházi ügynökkel, a ki Oroszországba szóló szerződésekkal üzletszerűen foglalkozik. Az ügynök eleintén magát Sugár Arankát akarta kiszerezni, de nem tudtak megegyezni egymással, mert a primadonna hatszáz rubelt kért havonként, az orosz müintézetek „tiszteletdíj-rendszere szerint” pedig nem a fizetés a fő, hanem a mellékjövedelem. Sugár Aranka, mint neves magyar primadonna, nem akart mellékjövedelmekre szerződni és itt maradt. — Malvin nővérét azonban sikerült az ügynöknek megkaparintania, még pedig olyan módon, a mely teljes világot vet arra a módra, amelylyel a színpadi hiéna dolgozik. Az a szemkápráztató kép, melyet a lelketlen ügynökök az oroszországi müvészeletről festettek a fiatal asszonyt teljesen megszedítette s úgy történt, hogy ő maga is a férj háta mögött összejátszott az ügynökökkel. Sugár Malvin szeptember 8-án indult el Moszkvába. A fiatal asszony már az utban előkelő gavallérokat talált, a kik véletlenül szintén Moszkvába utaztak. Az egyik W. A. magdeburgi ügyvéd és váltójegyző, a másik M. O. szerb országgyűlési képviselő volt, a kik szívesen csatlakoztak utitársul a szép magyar menyecskehez. Az asszony most Moszkvában van s Löffler Nathalie asszony ugynevezett Yark nevű dalcarnokának kardalosnője a magyar-karban. Rokonai azt mondják, hogy nagyon jól megy a sora, mert egy gazdag bankár-protectora akadt. Ez azonban aligha lesz igaz, mert a levelei, melyeket onnan egy budapesti barátnőjének elég sürűen küldöz, éppen az ellenkezőt látszanak bizonyítani. Mindegyikben keserűen panaszkodik a sorsa ellen; írja, — hogy folytonosan sir, bántja a honvágy, pénze nincs, nyomorog s a legborzasztóbb ellenőrzés alatt áll minden lépésében.

— **Belfeltörés.** Az éjjel a bünkrónikák száma ismét szaporodott egygyel, újból egy belfeltöréssel több van, még mielőtt a tavaszi számos betörések tetteseit sikerült volna kézrekeríteni. Vas Andrásnak a Csapó külvárosban van szatocsüzlete, az este kilencz óraker becsukta üzletét rendesen s aludni ment. Reggel, a mikor nyitni akart, rémülve látja, hogy bolt ajtaja föl van törve s onnan mindent elraboltak. A rendőrség most erőlyesen nyomozza a vakmerő rablás elkövetőjét.

— **Rendőri hírek.** (Kiszúrták a szemét.) Szücs Róza érmimihályfalvai asszony tegnap a vásártéri komédiák között bolyongott. Egyik sátor ponyváján kis repedést látott, amelyen kíváncsi érdeklődéssel benézett. Alighogy odatette szemét, belülről valaki egy bottal a repedésen keresztül szemébehezdött, úgy, hogy az ott a helyszínen nyomban kifolyt. A sérült asszonyt, ki szemévilágát elveszítette, orvoshoz szállították, míg a rendőrség megindította a vizsgálatot a tettes kinyomozása végett. — (Országos hírű zsebmetsző.) Veszedelemes ember

került a rendőrség kezébe. A vasuti állomásnál éppen abban a pillanathban fogta el Neumann László rendőrügynök Bleier Gézát, midőn az a vasuti kocsiából kiszállott. Bleier az ország egyik leghíresebb zsebmetszője. — (Tetten ért telvaj.) Grünvald Simon 22 éves foglalkozás nélküli kereskedősegéd, ki Ujszászról jött Debreczenbe, tegnap délután a Széchenyi utca végén Stern Jenőnek a zsebéből az órát kilopta. Tetten érték s bekísérték a rendőrséghez.

S z i n h á z.

A mai tulságos realis irány mellett „Bukow“ előadására nem juthatott valami nagy közönség, hanem akik ott voltak, olyan kiváló, összevágó előadásban részesültek, a mely csak bizodalunkat növeli a jeles direktorral szemben.

A mi az egyes szereplőket illeti, azokról is csak jót mondhatunk.

Legfigyelemre méltóbb alakítást Sziklay Miklós nyújtott. Az öreg székelyesángó Kaszája olyan pompás alakítás volt, mint egy igen finom tollrajz, a fejtetőtől az utolsó cipőszegig minden a legpontosabban, művészi öntudattal kidolgozva. Egyszer sem lépte át azt bizonyos határt, a mely alakítását tönkre tehetné — nem túlzott. Kellő diszkréció s gondos kidolgozás jellemzik alakítását s a nyíltszinen kapott tapsra teljesen rászolgált.

A Komjáthy párról szintén csak jót írhatunk, mind a ketten teljes ambícióval játszottak s bő tapsban volt szintén jutalmuk.

Kapossy Józsa kedves, eleven kis csángó leány volt, dalait mind meg kellett újrázni. Mint méltó partnere sorakozik mellé Rubos is, ez a tehetséges naturbursch, a kinek csengő, szép hangja az este sem tévesztett hatást.

Halmy Margit csinos jelenség volt, Bekéssy, Bartha és Nyitrai emelték a kitünő összjáték értékét.

—d.

Kétezeröttszáznegyvenkét vers.

Debreczen, október 6.

Tegnap délelőtt egy fiatal ember lépett be szerkesztőségünkbe, kinek vonásai azonnal elárulták, hogy a költészek Muzsájának szolgálatában áll.

Kifogástalan nagykozczkájú köpönyege alól egy iratsomót vett ki és jelentőségteljes mosolylyal nyújtotta át a szerkesztőnek, ki éppen akkor az országgyűlés feloszlásának kérdését vitatta a roskedvű főmunkatárssal és így nagyon is érthető kedvetlenséggel fogadta a verseket és a poétát.

Uram! kérde a költő, én már ifjuságom első percétől kezdve írok verseket. Hivatást éreztem a szent berkekben való cserkészésre. Írtam is sok ezer lírai verset, hőskölteményt, balladát, epigrammot, tankölteményt és hon-szeretettől lángoló verseket. Elhoztam mind. Van, vagy kétezeröttszáznegyvenkettő. Tizenöt évi munkám eredménye e csomag s Önök lesznek azon boldogok, kik a művelt világgal megismertetik a hivatott, a homlokon esőkölt költőt.

A szerkesztő a sebesen pergő poéta becses neve után kérdezősködött.

Uram — felelé a kozczkás kabátú költő — a név mellékes. Itt a költő a fő. Egyébként nevem Zenérhangyi Elemér. Becsületes apától örökölt becsületes név, melyre egy csepp folt sem esett. Családi czimerünk a lant, vagyunk a költészet s mi boldogok vagyunk. Most tehát ismernek engem és hiszem méltányolnak is. Az érdem az öüöké lesz, ha a világ felkarol s a hír szárnyaira vesz. Egy költő fogja e naptól kezdve beragyogni redak-

ciójukat s a dicsőség sugara önök homlokát is gloriáfénnyel övedzi.

Szerkesztőnk szent megilletődéssel vette át a csomagot s leüléssel kínálta meg a termékeny poétát.

Nem ülhetek le, köszönöm, felelé a dalnok mert sok dolgom van. Még két szerkesztőséget kell felkeresnem, melyekhez szintén kétezeröttszáznegyvenkét verset viszek. Mert én a szabad verseny barátja vagyok.

És ezzel elrohant.

Mi pedig megdermedve néztünk a távozó után és csak percek múlva jutott eszünkbe, hogy átvizsgáljuk az ezrekre menő verseket.

Ezen közül bemutatunk egyet annak igazolására, hogy mennyi bolondgomba kerül a szerkesztőségbe. A többi vers mind hasonló ehhez.

Dicső álom . . .

Álmodám lázas, rémes éjszakákon
Millió csillag nézett rám
És én ágyamba hánykódom
S láttam, hogy arcom halovány.

De nem baj, álom után jó az élet,
Szerelmem lepkeszárnyakon,
És merengek boldogságomon
Imádkozom . . .

Mert költőnek születtem érzem én
Bár hol legyenek a világ rejtekén . . .

Mivel nem akarunk az angyalföldre, vagy arra a bizonyos Lipót-mezőre kerülni, a verseket a papirkosárba, a szerzőt pedig a pokol mélységes fenekére küldtük.

—oz. —s.

Irodalom — Művészet.

* **Klasszikus Arany Biblia** czim alatt páratlanul fényes diszmunka van sajtó alatt. A mű két hatalmas folio kötetből fog állani. Az első kötetet, mely az üdv-ó-szövetségi történelmet, Izrael viszontagságos életét adja, a Szentírás eibeszélése szerint, a modern kutatás vivmányainak felhasználásával Dedek Crescens Lajos; a második kötetet, az új-szövetséget és Jézus Krisztus életét, Hock János írta. Szerzők a művelt nagy közönség fejlett igényeinek óhajtanak e kiváló biblikus művel eleget tenni. Az első kötethez Vaszary Kolos herczegprimás, a másodikhoz Császka György kalocsa-bácsi érsek írt előszót. A három szinben nyomott diszmunkához, melynek czimlapja mintegy 20 szint tüntet fel s a legszebb Corvin-kódex után készült, 126 szines műmelléklet és igen gazdag kiviteli család krónika járul. — A műmellékletek Rubens, Rembrandt, Michelangelo, Carlo Dolci, Champagne, Veronese stb. klasszikus műveit mutatják be teljesen hű és igaz másolatokban. A minta-füzet most, az első kötet még karácson előtt jelent meg.

* **Emléktábla Czuczor Gergelynek.** A budapesti Brázay házon elhelyezett Czuczor emléktáblát tegnap nagy ünnepélyességgel leplezték le. A leleplezésnél, a melyen igen nagy és díszes közönség jelent meg, beszédeket tartottak: Zichy Antal, Beöthy Zsolt és Fehér Ipoly. Az ünnepély emelkedett hangulatban folyt le.

* **Pulszky Károly képvásárlásai.** A nemzeti műtörténeti kongresszus tagjai megtekintették ama műtárgyakat is, amelyeket Pulszky Károly a létesítendő szépművészeti muzeum számára vásárolt. A kongresszus tagjainak nézeteire vonatkozólag a lapokban egymással ellentétes nyilatkozatok jelentek meg, a miért is a kongresszus elnöksége közzé teszi a kongresszus tagjainak idejük sem volt az összes műtárgyakról véleményt mondani. Annyit azonban így is mondhatnak, hogy a műtár-

gyak között van számos olyan, amely díszűk szolgálhatna minden képzőművészeti gyűjteménynek. A nyilatkozatot dr. Bredius, Schmidt, Dewalt, Schnütgen, Pazaurek, C. von Lüt-zow, Hesyre, Hymans, dr. Schlie Cornelius, Lessing és Ditrochson írták alá.

Köszönet nyilvánítás.

a „Zion“ debreczeni betegsegélyző egyesület pénztára javára befolyt adományokért az 1896. évi augusztus 20-án rendezett zászló-felavatási-ünnepély alkalmából.

Együletünk nagylelkű pártolótól, helybeli és idegen jóakarótól az augusztus 20-án megtartott zászló-felavatási ünnepély után is számos és tekintélyes adományok érkeztek és érkeznek még most is pénztárunkhoz. Ennek folytán csak most jutottunk abba a kellemes helyzetbe, hogy az adományokról szóló részletes kimutatást közzétehezzük és a nemes szívű adakozók iránti mély hálánkat kifejezésre juttassuk.

Az adakozók névsorát és a pénztárhoz eddig érkezett adományokat a következőkben van szerenesénk feltüntetni:

Ó császári és apostoli királyi Felsége kabinet irodája által 120 kor. Roger & Gallet, Páris 47 kor. 40 fillér. Berger és Friedler, Leitomischl, 40 kor. Joss M. & Löwenstein Prága, 40 kor. Weisz Sándor Helyben. 40 kor. Reichmann Armin Helyben 36 kor. Féderer Zsigmond, Prága 30 kor. Klinghardt Julius, Leipzig 40 kor. Sternberg H. Jr., Bécs 26 kor. Rosenberg József Helyben, 24 korona Berger Henrik. h. Dr. Benedek János h. Caro & Jellinek Bécs, Deutsch Wilhelm, Bécs. Drucker Mór, Helyben. Eisler Ferdinánd, Prága. Fried Brüder, Bécs. Fiesch Adolf, Brünn. Fischbein Ignác, Helyben. Ipar és keresk. banb, Helyben. István gőzmalom, Helyben. Katz Herman, Keiner Adolf, Kiss Aron püspök, Dr. Kola János Kardos László, Dr. Kemény Mór, Keresk. és iparkamara. Légszeszgyár, Markusz Miksa. Muraközy László, Nő egyesület izr., Ormódy Lajos Helyben. Pellikán & Gyukies, Budapest, Pinczér-egyesület, Helyben. Rosenbaum Adolf, Bécs. Özv Rosenberg Albertné, Helyben. Rosen Gyula, Helyben Schiff Max & John, Bécs. Stern József, Helyben. Sesztina Lajos Helyben, Szent egyesület izr. Helyben. Wertheim, & Schiff, Burtseid. Dr. Wolafka Nándor püsp., Helyben. Weichinger Károly Helyben 20—20 koronát. Ifj. Schwarz Vilmos Helyben. 14 kor. 60 fillér. Rosenthal Dániel, Helyben 14 kor. Kiss Adolf, Nagy Jakab, Rosinger Lajos, Steiner Gyula Helyben, 12—12 koronát.

(Folyt. köv.)

GSARNOK.

A jegyváltás.

— Dramolett. —

A Debreczeni Ellenőr részére

Írta:

Fűjnos.

(Folytatás és vége.)

17.

Kornélia.

— Na, ezt álmodni sem mertem volna!

Margit.

— Mit mondtam, édes atyám, hogy Aladár ilyet nem követhetett el?

Daróczy.

— (Összehajtja a levelet.) Hát ki tétellezte volna a grófról?

Margit.

— Most már meg tudok magamnak mindent magyarázni! . . . Azért volt ő olyan izgatott hát . . .

Kornélia.

— De téged, látod, mégis mennyire tisztelt s szeretett! Sajnálom bár a grófit, de végtelenül örvendek, hogy az igazság kiszült. Utoljára is ő kereste ezt magának! Szegény Aladár ártatlanul mily veszélyben forgott...!

Daróczy.

— (Tünődve.) Tehát mikor a bálban találkoztam vele, már elkövette a gyilkosságát! Azért volt olyan különös viselkedése. Na én nem hiszem, hogy magánál lett volna, mikor ezt elkövette! Mindenesetre nagyon szép, hogy lelkiismerete felébredt s megbánta tettét.

Margit.

— (Jókedvűen.) Jaj, ismét mily boldog vagyok! Aladár szabad. (Anyját, atyját csókolja.) A szép reményeim végre is teljesülni fognak... imáim meghallgattak!

Kornélia.

— Látod gyermekem, mondtam, hogy bizni kell az Istenben s ő minden jóra fordíthat.

Daróczy.

— Most már én is belátom, hogy csalódtam az emberekben. Most márazon örvendek, hogy nem lett a gróf családtagjává, pedig mennyire kívántam s hányszor szomorítottam meg evvel Margitot.

Kornélia.

— A szerencsétlen gróf e tettehez még az is hozzá járult, hogy minden fillér s további segítség nélkül állott a nagy világban, mint Gróf Vray; . . . kétségbe lehetett ő esvé...

Daróczy.

— Bizony sokat nem ért volna az élete ilyen körülmények között! . . .

Margit.

— (Megöleli atyját.) Tehát ezentul nem ellenzed, ugy-e papa?

Daróczy.

— (felvidulva.) Semmit ezentul, Margitot. Jobb lett volna szivedre hallgatnom, az legbelsőbben tudott beszélni.

Margit.

— Köszönöm, (örömmel) köszönöm nagyon! Ki hitte volna, hogy oly boldog leszek ma este! . . .

XIV. Jelenet.

Voltak, József, majd László, Aladár.

József.

— (bejön s megáll az ajtónál.) László Aladár! (Mindnyájan az ajtó felé néznek, a melyen Aladár örömmel telt szívevel s ragyogó ábrázattal rohan be.)

Margit.

— (Elkiáltja magát.) Aladár!

Kornélia.

— Isten hozta, Aladár! (Aladár megcsókolja a Kornélia kezét, aztán Daróczyval ölelkezik.)

Daróczy.

— Szervusz, fiám!

Aladár.

— A jó Isten nem engedett elveszni, de ide vezetett, a hol legboldogabban érzem magam.

Daróczy.

— Na gyermekek, ölelkezzetek össze, megérdemlitek egymást, sokat szenvedtetek mindketten. Nincs semmi akadály, hogy a jegyváltás ünnepélyét ma meg ne tartsuk. (Aladár és Margit megölelik egymást.)

József.

— (összecsapja a kezét.) No végre! A függöny legördül.

Közgazdaság.

Budapesti gabona-tőzsde.

Budapest, október 5.

Buzát ma mérsékelten kínáltak, a kereslet korlátozott volt. Elkelt csendes irányzat mellett 24.000 mm. kész ár 2 és fél krral előcsöbbs áron. Szállításra teljes árak lettek elérve.

Egyéb gabonaneműekben gyenge volt a forgalom változatlan árak mellett.

Eladatott:

Buza. (Idői.) Tiszav.: 1500 mm. 80.5 kg. 7.50 frt. 300 mm. 80.5 kg. 7.55 frt. 400 mm. 80. kg. 7.55 frt. 1200 mm. 80. kg. 7.55 frt. 300 mm. 80. kg. 7.40 frt. 100 mm. 80. kg. 7.30 frt. 300 mm. 80. kg. 7.30 frt. 200 mm 80. kg. 7.50 frt.
Zab: 5.75—6.00.

Határidő-üzel.

Az irányzat szilárd volt jó forgalom mellett az árak emelkedtek.

Hivatalos felmondások 5000 mm. buza és 2000 mm. zab október 10-iki átvételle.

Hivatalos zárófolyamok déli 1 órakor.

	1896	1896	1896	1896	1896
Buza szept.-októberre	1896	7.36—7.38			
" máj.-juniusra	1896	7.56—7.58			
Rozs tavaszra	1896	6.48—6.50			
" szept.-okt.-ra	1896	6.27—6.29			
Tengeri máj.-jun.-ra	1897	4.04—06.—			
" szept.-re	1896	—.—			
Zab máj.-jun.	1896	5.88—5.90.			
" szept.-okt.	1896	5.67—5.69			
Repcze aug.—szept.	1896	—.—			

Zárulat 4 óra 30 perczkor:

	1896.	1896.	1896.	1896.
Buza 1896. őszre	7.34—7.35			
Rozs 1896	6.23—6.24			
Tengeri 1896 aug.-szept.-re	0.—0.—			
Zab 1896	5.68—5.65			

Sertés piac.

Kőbánya, október 5.

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronkint 400 klgron felüli sulyban) — krtól — krig., Öreg közép (páronkint 300—400 klgr sulyban) — krtól — krig. Fialat nehéz (páronkint 320 klgron felüli sulyban) 52 krtól 53 krig. Fialat közép (páronkint 251—320 klgr. sulyban) 54 krtól 55 krig. Fialat könnyű (páronkint 250 klgrig terjedő sulyban) — krtól — krig. **II. Magyar szedett:** Nehéz (páronkint 280 klgron felüli sulyban) 52 krtól 53 krig. Közép (páronkint 220—280 klgr. suly) 44 krtól 45 krig. Könnyű (páronkint 220 klgrig terjedő sulyban) 43 krtól 44 krig. Sertéslétszám 1896. évi október hó 2-ik napján volt készletben 5022 darab. 1896. évi október hó 3—4-ik napján felhajtott 811 darab, 1896. október hó 3—4-ik napján elszállított 882 db. 1896. évi okt. hó 5-ik napjára maradt készletben 4951 db. — A hizott sertés üzletirányzata változatlan.

Debreczeni városi színház.

Folyó szám 12. Bérlet 6. sz.

Szerdán, 1896. október hó 7-án, itt másodszer:

RAPHAEL.

Történeli dráma 4 felvonásban, írta Váradi. Rondes helyárak. Kezdeté 7 órakor.

Holnap, csütörtökön, 1896. október 8-án, harmadszor:

A királyné dragonyosa.

Wenzel Leopold bájos zenéjü operettje.

Kiadó és laptulajdonos:

„Csokonai” nyomda és kiadó részvénytársaság. Felelős szerkesztő: Kenez Akos.

Nyilttér.

Mély fájdalommal tudatjuk felejté- tetlen jó apánk, apósunk, nagyatyánk és rokonunknak

LÖFKOVITS JÓZSEFNEK

élete 76-ik évében f. évi október hó 6-án éjjeli 2 órakor hosszas gyengélkedés után bekövetkezett gyászos elhunytát

A boldogult hült tetemei szerdán f. hó 7-kén délutáni 3 órakor fognak a Mikló- utczai Dr. Engel Ignác-féle háztól az izra- elita sírkertbe örök nyugalomra helyeztetni.

Debreczen, 1896. október 6.

Löfkovits Paula férj. Dr. Engel Ig- náczné, Dr. Löfkovits Márton, Löfkovits Arthur, Löfkovits Laura férj. Dr. Nágel Zsigmondné, gyermekei. Dr. Engel Ignác, Dr. Nágel Zsigmond, vejei. Latzkó Margit férj. Löfkovits Arthurné menyei. Engel Irén, Engel László, Nágel Sándor, Nágel Zoltán, Löfkovits Andor unokái.

Számos rokon nevében is.

891—1—1

Természetes szénsavdús savanyvíz a mohal

ÁGNES

forrás. Legjobb asztali és üdítőtál. Kltűnő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.

Járvány idején préservatív gyógyszernek bizonyult.

Szét- küldése **Édeskuty L.** udvari adá- lisa által Budapest.

— Kapható mindenütt. —

85. — 12 — 9

Szőnyegek,

csipke- és szövet-

függönyök,

ágy- és asztalterítők,

butorszövetek, viaszos vásznak

nagy választékban kaphatók

Szabó Lajos fiai

özégnél, Debreczen, Rézsator.

849—0—38

• Az általam leg gondosabban összeál- litott, tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ,

mely már eddig is igen nagy elterjedt- ségnek örvend, kapható minden fűszer- üzletben, valamint gyógyszerármban.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 krajczár.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Használati utasítással ellátott hányvessző minden üveggel ingyen adánk.

TÓTH BÉLA

gyógysértára és illatozer raktára

DEBRECZENEN (Tisza-palota).

855—12—38

1192. sz.
1896.

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. jbiróságnak 22878/1896. P. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Várad József részére Fodor József debreczeni lakostól 98 frt 16 kr. tőke, ennek esedékes 5% kamatai és eddig összesen 51 frt 45 kr. perköltség erejéig 1896. évi aug hó 31-én bíróság felülfoglalt és 2000 frtra becsült emlékkövekből álló ingóságok **1896. évi október hó 17-én délután 3 órakor** kezdetét veendő és Várad-utca 2087. sz. a megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is el fognak adni.

Debreczen, 1896. évi október hó 2-án.

Sugár Gyula,
birói kiktöltött.

890-1-1

Legnagyobb
**Szőnyeg-,
Ágyterítő-,
Pokróc-raktár**

Kardos Lászlónál.

863-0-4

Civis Naptár az 1897. évre.

Ezen naptár most igen hasznos, mulattató és ismeretterjesztő tartalommal jelenik meg. Lesz benne a teljes naptári rész a csillagászáttal, jegyzék-lapokkal, vásárok jegyzékével stb., a mellett az ára is sokkal olcsóbb lesz, mint azelőtt és pedig 60 kr. helyett **csak 36 kr.**, sőt a **debreczeni Ellenör előfizetői** december hó elején **karácsonyi ajándékkal** kapják.

Ezeket tekintetbe véve, a **Civis Naptár hirdetési** czélokra kiválóan alkalmas.

A **Civis Naptár** hirdetési árai:

egy egész oldal 8 frt,
fél oldal 4 „
negyed oldal 2 „

Tisztelettel kérjük a hirdető közönséget, hogy megbízásaikat mielőbb feladni sziveskedjenek, minthogy **hirdetéseket csak folyó évi október hó 15-ig** vehetünk fel.

CSOKONAI

nyomda- és kiadó-részvénytársaság.

„Csokonai“ nyomda és kiadó r.-t. nyomása. 1896.

Keil Alajos-féle PADLÓZAT-FÉNYMÁZ

(GLASUR)

legkitünőbb mázó-szer puha padló számára.

1 nagy palaczk ára 1.35 kr. — 1 kis palaczk ára 68 kr.

Viasz-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára. 1 köcsög ára 60 kr.

Arany-fénymáz

képek stb. bearanyozására. 1 kis palaczk ára 20 kr.

Fehér „Glaser“-fénymáz

Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujjnani befestésére. 1 kis doboz ára 45 kr. — 1 nagy doboz ára 75 kr.

Mindenkor kaphatók: **Szent-Királyi Tivadar czégnél Debreczenben.**

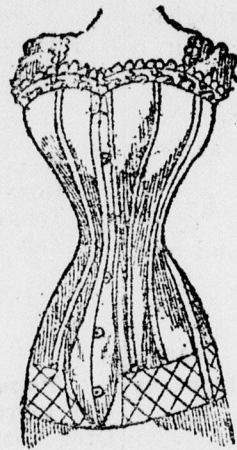
863-12-11

Első magyar orvosilag előismert mü mell-füző gyár.

GOLDSTEIN KAROLINA

DEBRECZEN, Főter, Huber-ház, a megyeháza mellett.

„Ö v f ü z ő.“

Szilárd vagy ruganyos üv, igen alkalmas erős testalkatu nőknek, övez csipőt és hast, sugár termetet kölcsönöz, kitűnő facon valódi halcsonttal 4-6 frt. Finomabb 8-12 frt. Kiváló finom 14-20 frt a kivánt színekben. Haskötő mieder nélkül hasonló mintahasfüző 3 fittól feljebb.

Mindezen füzők mérték után 6 óra alatt készíttetnek.

864-25-14

Folyton nagy készlet, nagy választék 40 krtól feljebb.

Vidéki megrendelések 6 óra alatt készíttetnek.
Képes árjegyzék ingyen.

Legujabb találmány. Maypole Soap.

Angol **festő szappan**, melylyel 15 perc alatt mindennemű selyem, női ruha, bársony, szalag, ing, bárminő színre festhető.

Kapható **Debreczenben**!

LIPPMANN SAMUEL

nagykereskedőnél

**nagyban és kicsinyben,
szintartó, a kezét nem piszkítja.**

The American and Foreign Maypole Soap Syndicate Limited London.

889-3-1